

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsak torek, četrtek in soboto.

Naročnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 14 K, za pol leta 7 K; za četrt leta 3-50 K, mesečno 1.20 K. za Nemčijo za pol leta 7-90, za četrt leta 4 K; za Ameriko za pol leta 9-50 K za četrt leta 4-80 K

Priloge številka 10 v.

Reklamacije so poštnine proste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati: Enostopna peti vrstica (širina 88 mm) za enkrat 20 vin, večkrat po dogovoru.

137. številka.

V Ljubljani, v četrtek, dne 16. decembra 1909.

Leto XII.

NASLOVA: Zadopise in rokopise za list: Uredništvo: 'Rdečega Prapora', Ljubljana. — Za denarne pošiljave naročila na list, reklamacije, inserate i. t. d.: Upravništvo 'Rdečega Prapora', Ljubljana, Selenburgova ulica 6/II.

Ničesar za Bienertovo vlado.

Iz govora poslanca dr. Adlerja v proračunski debati.

V soboto je imel poslanec dr. Adler v državnem zboru velik govor, ki je napravil v zbornici globok vtisk. Z ozirom na omejeni prostor nam ob vsem obžalovanju ni mogoče, da bi ga objavili dobesedno; reproduciramo pa tukaj vsaj najvažnejše točke. Sodrugi dr. Adler je govoril tako:

Moj neposredni predgovornik (nemski radikalec Pacher) je začel svoje izražanje s tožbo nad razmerami v tej zbornici in je dejal, da ni čuda, če izgublja parlamentarizem med prebivalstvom svojo vrednost. Po njegovem mnenju bi bilo treba, priznati neemožnost zbornice in utrditi prebivalstvo v tej misli. Končno je ponovil zahtevo, ki jih ima njegova stranka glede na ureditev narodnih razmer na Češkem in je navedel kot glavno zahtevo, da se mora nemškemu narodu na Češkem ohraniti ta vlada. Ta glas je le slaboten odmev mnogih glasov, ki jih neprenehoma poslušamo v časopisju, ki se namenoma z vsemi sredstvi perverzne demagogije kriče v vse oficiozne in poloficiozne kanale. Nekaj mesecov že ne slisimo nič drugega kakor to:

ali živi parlament, ali je mrtev?

Vedno kakor da bi bil ta parlament na robu propada. Res je, da imamo težke čase za seboj in pred seboj. Ampak da parlament živi in da hoče živeti, nam dokazuje današnji dan in ves zadnji čas tako sijajno, da lahko s primernim zančevanjem odklonimo krototanje, ki ga slišimo od vseh strani. Ta zbornica, ker je ljudska, ima na sebi vse napake vseh gospodujočih razredov in vendar se ne da uničiti, tudi če bi rada vlada in gospodje kavalirji.

Ta zbornica se nima bati primere z nobeno dobo avstrijskega parlamentarizma. Ob zibelki avstrijskega parlamentarizma je bil

bojkot celih narodov,

je bila abstinenca celih narodov. Ponovno se je parlament skrpal komaj za silo. Pa tudi primere z ljudskimi zastopstvi velikih evropskih držav se nam ni treba bati. Pokažite mi en parlament na vsem svetu, ki bi imel rešiti tako nalogo kakor naša mlada zbornica, parlament, ki bi imel iz temelja ustvariti

pogoje za življenje osmih narodov,

parlament, ki ima pred seboj državo, ki ni država, vlado, ki ni vlada. In pokažite mi parlament, ki ima storiti vse to ob nasprotovanju starih sovražnikov vsake ljudske vlade, vsake demokracije. Gospodje tam v gosposki zbornici, ki so v vsakem oziru

preskrbovanol države

se regajo ljudski zbornici. Ali ni naša najtežja naloga, odstraniti razvaline, ki nam jih je zapustilo njihovo gospodovanje? (Pritrjevanje pri socialnih demokratih.) Od sramu bi se morali pogrezniti, če bi bili zmožni misliti nespособneži, ki menijo, da stoji svet negibčno in da se danes lahko vlada kakor v časih Windischgrätzovih.

Dr. Renner: Da je svetovna zgodovina v penziji kakor oni! (Vesolest.)

Dr. Adler: Zgodovina se na srečo ne da penzionirati. Imamo pa še drugo vest skeptikov, slabotnih, tuptam duhovitih ljudi, ki dvomijo, da bi mogel ta parlament rešiti tudi narodno vpra-

šanje. Od mnogih strani se sliši: «Narodni red se da le oktroirati». Močni državnik bi moral priti, o katerem se misli, da bo tudi modri državnik. Drugače se nam baje ne more pomagati. Ta rešitev je izključena, ker nam nedostaje modrosti, nedostaje moči in ker

narodi ne bi trpeli takega reda.

(Pritrjevanje pri socialnih demokratih.)

Kolikorkoli je političnih grehov med nami, tako propadli vendar nismo, da bi apelirali na modrost kakšnega birokrata, da bi narodom narezal njihove deleže... Ali se ne spominjate na nekega gospoda Badenija?... Ureditev narodnih zadev se da le od zastopnikov narodnih demokracij doseči, korak za korakom s krvavim delom. Še dvajsetkrat se bomo trudili, še dvajsetkrat se povzdignejo strasti na vrhunec, pa se zopet umirijo pod pritiskom železne, skupne potrebe. Ampak korak za korakom si bomo osvojili tla za skupno življenje. (Odobrovanje pri socialnih demokratih.)

Če vemo, da nam ne pomaga

noben bog in noben Cezar,

da si moramo pomagati sami, tedaj je treba, da se polotimo dela. Mi smo že pred enim letom in še prej predlagali, naj se stranke snidejo v odseku in naj govore o stvari. Ali se mora to vedno goditi v ministrskih sobah, v kuluarjih, na zaupnih sestankih, odkoder prihajajo potem tajnostne izjave, ki ne dokazujejo nič drugega kakor popolno pomanjkanje poguma za odgovornost? Ali se mora vedno ribariti v kalni vodi, da tisti, ki žele našo obnemoglost, lahko neprenehoma strupe vodnjake? Predlagali smo takrat narodni odsek in doživeli smo zadoščenje, da so bili gospodje Nemci in Slovani složni in ga niso odklonili. Sedaj je zbornica soglasno sprejela predlog, da se voli tak odsek. Pamet zmaguje vedno, ampak počasi. Sami dobro vemo, kako trdo je tako delo. Ampak zato ne zdvajamo.

Govorniki velikih narodnih skupin so upominjali na ozadje, na katerem se odraža spor, na

veliko evropsko vprašanje,

ki je izza enega leta živo pri nas. Zunanja politika posega v našo. Nikar ne tajimo tega. Ampak tudi ne sklepajmo napačno. Aneksija je bila dejanje, ki je sprožilo

jugoslovansko vprašanje

tik pred našimi vrati. Z aneksijo smo vtelesili tej stari državi telo, o katerem je sedaj vprašanje, če bo razstreljivo ali pa snov, ki nas privede k novim oblikam. Zatisniti oči nam ne pomaga nič, kakor nam tudi ne pomaga, če prepuščamo skrb grofu Aehrenthalu ali kateremukoli generalu ali državniku najstarejše sole. Z veleizdajniškimi procesi in z vohunskimi poročili se ne rešujejo zgodovinska vprašanja. Še nikdar ni bilo veleizdajniških procesov, ki se ne bi bila končala tako, da so bili tožitelji nazadnje obsojeni. Ako v Avstriji združeni narodi ne rešijo manjšega vprašanja, da najdejo možnost življenja zase, ki so že stoletja skupaj: kako hočejo tedaj biti kos večjim problemom, da ustvarijo pogoje življenja in politične oblike za ves vzhodni jug Evrope?

Maloavstrijske idile je konec.

Zal mi je. Postarali smo se ob prepirih med Nemci in Čehi, včasih na Češkem, včasih na Moravskem, tuptam med Slovenci in Nemci, semtertja med Poljaki in Rusini. Zrasli smo in zardelo se nam je, da so to največje težave. Danes imamo

večje reči pred seboj. Nemci, ki po pravici pravijo, da so igrali v tem poglavju evropske zgodovine važno ulogo, se pa vendar ne morejo zanašati le na velikega brata tam zunaj in na njegove bajonete. Stvar se ne da napraviti s samimi bajoneti. Enkrat so nam bili Nemci «briljantni sekundantje». Toda želeli bi, da bi bili tudi Avstrijanci napravili tako dobro kupčijo kakor Nemci, ko smo jim mi sekundirali. (Pritrjevanje.) Pomagali so nam, stopiti na Balkan, učinek je pa ta, da se more avstrijsko blago komaj še varovati bojkota, da so se pa nemški in angleški trgovci, posebno pa nemški s tisto nemško temeljitostjo, ki jo občudujemo, pa je žal nimamo, tam utrdili. Če se hoče delati široka politika, je treba tudi sredstev za to. Sami kanoni ne zadostujejo. Treba je imeti politični instrument in tega nimamo. Imeli smo nalogo, pokazati narodom, da prihajajo v zvezo, v kateri lahko žive; imeli smo jim pokazati, da jim tudi kaj prinašamo. Zunanja politika, s katero je vsa trgovinska politika v tako kričečem nasprotju kakor v Avstriji, je že v naprej

obsojena na bankrot.

Sedaj smo pred tretjim poizkusom, napraviti pooblastilni zakon, da se more skleniti nekoliko res prav slabotnih trgovinskih pogodb, klavernih ostankov tega, kar so ostavili agrarci od pametne trgovinske politike. Mogočna Avstrija, ki si je pridobila toliko ugleda, nima moči, da bi od svojih agrarcev dobila nekoliko prostosti za našo politiko. Kakor s kapitalizmom se nam godi z imperializmom, od katerega imamo sicer ogromne vojaška bremena, naraščajočo prešernost visoke diplomacije in soldateske, od katerega pa za dogleden čas ne moremo ničesar pridobiti na gospodarskem polju. (Odobrovanje pri socialnih demokratih.)

Včeraj smo slišali zastopnika nemškega bloka, danes zastopnika Slovenske Emote. Oba sta bila slišeti prav miroljubno. Čudno je bilo, da se je naglašalo na obeh straneh: Pripravljeni smo na vse, le ne kavdinskega jarma. Šuštersič noče kavdinskega jarma in baron Chiari ga ne mara. Od poslanca Pacherja smo slišali veliko navdušenja za sedanjo vlado, baron Chiari je pa vendar dejal, da njegova stranka ni odgovorna za sestavo sedanje vlade. Dr. Šuštersič pravi:

Obstrukcije ni.

V svoji želji, da bi pokazal, kako miroljuben da je, je celo dejal, da je ni bilo. (Vesolest.) Ampak če ni bila obstrukcija, tedaj se tudi tisto ne sme vrniti, kar je bilo. (Ponovna veselost.) Če bi bil dr. Šuštersič poleti ali pa vsaj v oktobru tako govoril, bi bili danes menda dalje in nam ne bi bilo treba tožiti radi

izgubljenega leta.

Dr. Šuštersič pravi, da moče nič, da ne zahteva nič, da je le njegova želja, da bi sedanja vlada odšla in da se hoče bojevati zoper to vlado. Saj se hočemo tudi mi bojevati zoper to vlado. A kdo nas ovira? Gospodje od Slovenske Emote! Ali ne razumete, da ta vlada že cele mesece ne živi od zaupanja in podpore svojih prijateljev, temveč od same napačne taktike svojih nasprotnikov? (Živahno odobrovanje pri socialnih demokratih.) Ali ne razumete, da je bila Vaša obstrukcija le plašč, za katerim se je skrivala vsa nezmožnost te vlade? Ali ni že davno jasno, da bi bila ta vlada že davno poginila ob svoji lastni nesposobnosti, če se ne bi bila umetno

konservirala z Vašo obstrukcijo...? Radi Vam priznavamo, da Vam niso olajševali povratka.

Konec prih.

Goriške volitve.

V ponedeljek je agrarna stranka na svojem shodu izvolila g. Vrana, župana v Tomaju na Krasu, za svojega kandidata. Po tem sklepu imamo torej pri nadomestni volitvi štiri kandidate, kajti sedaj so tudi liberalci nastopili s svojim kandidatom in hočejo pokazati, koliko zaslombe imajo v goriškem ljudstvu, dočim so se doslej skrivali za agrarne kulise. Volilnega gibanja se ni opaziti, še manj pa navdušenja. Težko, da ga bo sploh kaj pri nasprotniškimi strankah.

Za socialno demokracijo je ta volitev zelo važna. Dolžnost naših pristašev je, da se pripravijo za ta boj tako, da ne ostane na dan volitve nobeden doma. Ker se voli v nedeljo, ne bo nobenega izgovora radi izguba časa. Svojo dolžnost izpolni vsak s tem, da glasuje za našega kandidata, ki je sodrug

dr. Henrik Tuma,
odvetnik v Gorici.

Delavci! Mali kmetje!

Kdor glasuje za našega kandidata, protestira proti današnjemu krivičnemu volilnemu redu in

manifestira za splošno, enako in tajno volilno pravico s propovršnim volilnim sistemom.

Skandal je, da ima nad 30 tisoč «navadnih» volilcev kamaj tri poslance, dočim jih ima ravno toliko stopetdeset veleposestnikov. Ali delavci in mali kmetje niso toliko vredni kolikor veleposestniki? Ali ne delate več? Ali ne storite več za občno korist?

Zahtevajmo torej pravice, ki nam gredo in v znamenje tega glasujmo dne 19. t. m. vsi za našega kandidata. Na vsakem volilnem listku bodi zapisano

dr. Henrik Tuma
odvetnik v Gorici.

*

Vsem organizacijam in zaupnikom po deželi priporočamo, naj poskrbe da pridejo naši zaupniki v vse volilne komisije.

Nadalje prosimo vse zaupnike, naj takoj, ko bo znan uspeh, ustmeno ali pismeno poročajo tajnistvu deželne organizacije, Gorica, Via Teatro 20.

*

Vsak sodrug na Goriškem mora smatrati za svojo dolžnost, da je v teh kratkih dneh do končane volitve agitator. Vsakdo naj pazi, kaj počnejo nasprotniki, da se preprečijo volilne sleparije. Poučujte volilce o pomenu volitve in o namenih socialne demokracije!

Strokovni pregled.

Za sidarske podružnice. Po § 26. regulativa se je pričelo dne 1. decembra izplačevanje potovalne podpore potujočim članom. Ta podpora znaša 1 krono na dan in ne sme tekom ene dobe (decembra do konca marca) presegati 40 kron. Podružnice in vplačevalnice se opozorjajo, naj natančno upoštevajo regulativne določbe § 26 do 26 d.

Umetnost in književnost.

Opereta. V torek se je kot novost za Ljubljano uprizorila Jarnotova opereta «Logarjeva Krista», ki je pred par leti doživela na Dunaju velik uspeh in se gotovo priljubi tudi našemu občinstvu. Pač nas Buchbinderjevo besedilo, ki je prikrojeno ne posebno rafiniranemu okusu srednje dunajske publike, nikakor ni navdušilo. Vseh teh anekdot in istorij, v katere vpletaje romansisti «Extrablatta» cesarja Jožefa, smo že tako slišali kakor tiste cenene sentimentalnosti, ki ni nič drugega kakor špekulacija na solzavost poslušalcev. In če zabrenka Buchbinderjeva površnost še na političnih strunah, bi si človek najraje zamašil ušesa. Tudi se vidi, da libretist nikakor ni vedel, kaj naj počne z dejanjem. Napisal si je v imenik oseb nekoliko figur po znani šabloni, potem pa sam ni vedel, čemu so pravzaprav na svetu. Ves uspeh operete gre le na račun komponista; glasba pa zasluži priznanje. Ni sicer najboljša v moderni produkciji in se ne more kosati z Müllöckerjevimi ali Straussovimi kompozicijami, prinaša pa ljubke melodije, cvete v čednem valčku, razpolaga s temperamentno instrumentacijo, daje torej to, s čimer zadovoljuje opereta večino občinstva. V Ljubljani je ugajala in to je pripisati tudi dobri uprizoritvi. Naslovno partijo je pela gospodična Hadrbolečeva, ki je tukaj spravila ves svoj talent do ye-

ljave. Kot pevka in kot igralka je bila izborna in po naši sodbi že dolgo ni bila tako zrasla s svojo ulogo kakor s Kristo. Imela je pa tudi mnogo prilike, da se odlikuje in jo je izrabila do dobrega. Gospodična Lvova je pela konteso Josipino, ne posebno hvaležno partijo, ki je prišla v knjigo skoraj le zato, kar bi bilo sicer premalo ženskih glasov. Tudi iz te uboge je pa zajela, kar je bilo mogoče in je s svojim dobro izšolanim glasom dala vsaki niansi, kar ji gre. Podpirala jo je njena elegantna in temperamentna igra. Cganko Minko je pela gospodična Thalerjeva, ki vido-ma napreduje in je s svojo živahnostjo lepo podprla celotno igro. Glavno moško partijo Födessyja je pel gospod Iličič, čigar lepi, gibčni glas zaslučuje vso pozornost. Njegov nastop je bil zelo simpatičen; le čardaša ne zna plesati, kakor menda sploh nihče v ljubljanskem gledališču. Ta postranski momet seveda ni mogel pokvariti uspeh. Z dobro šaržo je kakor vedno zaslužil gospod Bohuslav priznanje. Vsi drugi so imeli epizode. Gospodu Nučiču gre hvala, da igra tudi tako malo vredno ulogo, kakor je ona cesarja Jožefa; to velja tudi za gospoda Verovška, ki je bil Kristini oče. Gospa Bukšekova ter gospodje Bukšek, Povhe in Motejl so s svojimi ulogicami napravili, kar se je dalo. Zbori so bili točni in dobro naučeni; orkester pod temperamentnim vodstvom gospoda Talicha je vrlo podpiral celo uprizoritev.

iz gledališke pisarne. Ravnateljstvo slovenskega gledališča objavlja repertoar novitet za drugo polovico decembra. Taka naznanila je občinstvo, ki se zanima za gledališče, a ne more hoditi prav na vsako predstavo, že davno želelo in ho s tem gotovo marsikomu ustrezno. Tudi društvom, ki prirejajo zabave, predavanja i. t. d., to bo všeč in gledališču utegne biti koristno. Pela se bo prvič v soboto Risto Savinova opera «Lepa Vida», ki se že dolgo študira in je vsled tega pričakovati, da bo dobro uprizorjena. V nedeljo popoldne je opereta, zvečer pa dramska predstava. V torek je premiera Jelenčeve zgodovinske drame «Erazem Predjamski». Dne 25. t. m. popoldne je predstava za mladino; igra se pravljica «V božični noči» (avtor?); zvečer je opera. Dne 26. t. m., na Stefanov dan je popoldne opereta, zvečer pa premiera E. Kristanove drame «Kato Vranković». Dne 28. t. m. se poje Straussov «Valček čar», ki je imel lani lep uspeh.

Janez Trdina: Bajke in povesti. Pri L. Schwentnerju v Ljubljani je izšla sedma knjiga Trdinovih zbranih spisov, šesta knjiga njegovih bajk in povesti. Na 232 straneh so zbrane šele, doslej še ne objavljene povesti: Služba, B-raci, Jana, Revna nevesta, bogata žena, Janez Kleščar, Jože Lipan, Hudevci, Kmečki in beraski zakoni, Snubač, Pepe Dolar, Z'lahta, Igračica, Kukavica. Če se ne motimo, so s tem zaključene bajke in povesti. Schwentnerjevo založništvo ima še bogato zbirko drugih spisov, ki se pripravljajo za tisk. Tudi zadnja knjiga se odlikuje s pristnim, bujnim jezikom, z originalnim, neprisljenim načinom slikanja in pripovedovanja, kateremu bi se le dalo prigovoriti, da se včasih nekoliko preveč razteza, med etično resnobo vsega Trdinovega dela pa cvete njegov osvežujoči humor. Knjige velja broširana 2 K 50 vin., elegantno vezana 3 K 70 vin., po pošti 20 vin. več.

Dopisi.

Spodnja Šiška. Dne 11. t. m. ob 7. zvečer se je vršila občinska seja. Navzočih je bilo 21 odbornikov. Župan konstatira sklepčnost ter otvori sejo. Na dnevnem redu je 10 točk. Preden se preide v razpravo dnevnega reda, se prečita zapisnik zadnje seje. Obč. odbornik Borštnar prosi k zapisniku pojasnila zaradi nekkih pritožb o določeni odškodnini za uporabo fekalničnega voza, nakar župan poroča, da so se res nekatere stranke pritožile zaradi previsokih cen. Po dokončani debati, ki se je razvila vsled tega, se prvotno določene cene znižajo, in sicer: Za poldnevno uporabo samo enega fekalničnega voza dve, za celodnevno pa štiri kroge. Za uporabo dveh vozov obenem poldnevno tri in za celodnevno šest kron. Nato se župan spominja umrlega gospoda Petra Kersiča, ki je bil dolgoleten občinski odbornik in svetovalec. V znamenje sožalja se odborniki dvignejo s sedežev. — Nadalje se spominja tudi umrlega gospoda Frana Ranta, ki je v svoji eporoki volil občinski upravi 200 K in občinskim revežem tudi 200 K. V znamenje zahvale in blagega spomina se odborniki dvignejo s sedežev. — Preide se nato k prvi točki dnevnega reda. Odobrenja proračuna za leto 1910 glede od 18% na 24% zvišane občinske doklade. — Se odobri. — 2. točka. Prošnja Ciril in Metodove družbe za podporo. Obč. odbornik Borštnar predlaga, da se dovoli tej družbi 100 kron podpore. Predlog je z 12 glasovi sprejet. 3. točka: Prošnja za sprejem v občinsko zvezo: a) Jernej Levstek, b) Fran Kovač, c) Anton Vavpotič in d) Anton Vrečar. — Ker ni nobenih ovir se prošnji ugodi. — 4. točka: Prošnja za podporo vsled povodnji ponesrečenih prebivalcev na Koroskem. Občinski svetovalec Borštnar predlaga, da se dovoli znesek 50 kron, odbornik sochr. Kuntara predlaga 100 K. Glasuje se najprvo o predlogu za 50 kron in potem o predlogu za 100 kron. Oba predloga sta vsled enakosti glasov propadla. Sodr.

Udovč opozarja župana na dejstvo, da se je pri tem glasovanju zgodila taktična napaka, ker bi bil moral priti v prvi vrsti dljesežni predlog, t. j. predlog odbornika Kuntara, ki se glasi na 100 K, na glasovanje. Ako ta predlog ne bi dobil večins, tedaj bi se smatral predlog svetovalca Borštnarja, ki se glasi na 50 kron, za sprejetega. Župan je mnenja, da ta taktika ni nikjer predpisana. Na to predlaga podžupan Ed. Zelenka posredovalni predlog, ki se glasi na 75 kron in se enoglasno sprejme. (Ponesrečenci pa le dobe 25 kron manj podpore.) — 5. točka: Prošnja Janeza Škerjanca za povišanje občinske podpore. Podpora se mu zviša od 6 na 9 kron mesečno. — 6. točka: Prošnja Marije Vapotič za napravo nove svetilke v Kamniški ulici, za katero se obvezuje, da jo bo sama prizigala. Na podlagi obveznosti prosilke se dovoli naprava te svetilke. Obenem se ji dovoli kot občinski prispevek za potrebno olje 1 krono na mesec. — 7. točka. Prošnja gospoda Alojzija Zajca za gostilniško koncesijo v novoizidani hiši na Štajerčevem griču. Občinski svetovalec Borštnar predlaga, da naj se zadeve, ki se tičejo občinskih odbornikov in uslužbencev, razpravljajo v tajni seji, ker le na ta način se je mogoče izogaiti sovraštvu, katero navadno provzroča v takih zadevah nasprotno glasovanje, katero dejstvo je baje že sam občutil na lastni osebi. Občinski odbornik Jančigaj oporeka temu predlogu, posebno z ozirom na zadevo gospoda Zajca, na kateri ni videti nič kaj tako nevarnega, kakor misli gospod Borštnar, da bi se morala razpravljati na tajni seji. Po nadaljnjem pojasnilu Borštnarja se njegov predlog sprejme. — Nadalje predlaga, da se točka 7. z ozirom na pravkar sprejeti predlog zapostavi kot zadnja točka dnevnega reda. Sprejeto. 8. točka: Prošnja Josipine Marence za domačo prodajo kuhane čaja z rumom na trgu v Spodnji Šiški. Prošnji se ugodi. 9. točka: Razlastitev Knezove ulice. Župan poroča, da bi v smislu informacij stala razlastitev Knezove ulice okrog 5000 K, katera svota pa tvori precej občutno breme za občinsko upravo. Zatorej je mnenja, da bi se občinski odbor obrnil do deželne vlade s prošnjo, da bi glede na resitev te zadeve priskočila na pomoč. Odbornik sochr. Ojster poroča o tej zadevi, da cenijo lastniki v cestne namene potrebnega sveta svet previsoko. Vsled tega je svota za odkup tega sveta tako visoka. Res je, da dotični posestniki pravijo, «za isto ceno, kakor smo mi zemljišče plačali, je tudi mi odstopimo občini». Pomisliti je pač treba, da so ti posestniki s pogojem, ki ga je stavil prodajalec, da ako kupci sami odstopijo zemljišče za javno cesto dobil veliko cenejše, kakor če bi ga bil moral on sam odstopiti. Z ozirom na to, da se pri prejšnjem odboru v tej zadevi ni vpošteval § 62 stanovnega reda za Kranjsko in ker lastniki ne vpoštevajo zgorej navedenega dejstva, predlaga on, da se ta razlastitev, pusti izvršiti po deželnemu odboru. — Sprejeto. 10. točka: Prošnja gospoda Treota kot varuha dveh nedoletnih hčera Čmulini za sprejem v občinsko zvezo. Župan poroča, da je bil oče teh deklic pristojen na Italijansko, a deklici sta rojeni in vzgojeni na Kranjskem. Stremita si pridociati avstrijsko državljanstvo zato, da imate pravico do izpita in do vstopa v javne službe, kar jima v italijanski domovini ni mogoče doseči. Odbornik sochr. Ojster predlaga na podlagi županovega poročila, da se deklici sprejmeta v občinsko zvezo. Z ozirom nato, da sta deklici inozemki in ker se za inozemce določa posebna taksa, predlaga, da se podvržeti določeni taksi. Kolikor je pa njemu znano, se nahajati deklici v dobrem gmotnem položaju. Tudi gospod Treo kot varuh prosilk se je izjavil, da je pripravljen radovoljno plačati vsprejemno takso, ki jo določi občinski odbor, zatorej predlaga on kot vsprejemno takso ne 50 K, kakor je običajno za brezmožne, ampak po 100 K za vsako deklico. — Sprejeto. — Nato naznani župan razpravljanje točke 7. dnevnega reda, tajno sejo. — Odstraniti se od posvetovanja odbornika gg. Zajca.

Domače vesti.

— Kdor se zanima za socialno vprašanje sploh, za delavsko gibanje, za politične in gospodarske boje našega časa, za mišljenje in stremiljenje delavskega ljudstva, naj naroči «Rdeči Prapor», ki izhaja trikrat na teden in velja za celo leto 14 K za pol leta 7 K za četrt leta 3 K 50 vin. Vsak zaveden delavec mora biti naročen na «Rdeči Prapor».

— Cenjene naročnike, ki se niso ponovili, oziroma poravnali naročnine za IV. četrtletje, prosimo, da store to takoj, ako nočejo, da se jim list ustavi. Nekateri naročniki sprejemajo ravnodušno list, ne zavedajo se pa dolžnosti, ki jih imajo napram listu. Tudi zaupniki, ki dobivajo po več iztisov lista, so naprošeni, da čimprej odračunajo.

— **Friedjungov proces**, v katerem stoji cela hrvatsko-srbska koalicija za eno kot tožiteljica, za druge kot obtožena, je zbudil v najširših krogih veliko zanimanje in ga tudi zaslučuje. Za krščansko-socialni list «Reichspost», ki je zapleten v afero, se ni treba mnogo brigati; ta in njegova urednika igrajo v senzacionalni drami prav postranski epizodo. List, ki zastopa najbolj brutalno klerikalno reakcijo in z njo združeno odurno patriotardarstvo ni mogel doseči resnega uvatavanja z velikanskim,

podporami Pijave družbe, ne s Šuštersičevimi frazastimi članki, ne z Bielhovskovo modrostjo, pa se je lotil zadnjega sredstva: Reševanja države pred «veleizdajniškimi zarotami». Dejanjsko igra tudi dr. Funder v procesu najžalostnejšo ulogo. Druga je z drjem. Friedjungom. Mož se neprenehoma poziva na glas, ki ga uživa kot zgodovinar in tisti, ki so hoteli zadeti hrvaško-srbsko koalicijo, so ga nedvomno angažirali zato, ker so mislili, da bo njegova beseda tehtala. Da je objavil svoj članek po nalogu drugih, je nedvomno. Tudi v procesu se vsak hip govori o «vodilnih mestih», ki so «poučena o celi zaroti»; in če bi to, kar navaja za svoje dokaze, imelo pravo vrednost, bi bil mogel dobiti svoje čudne «dokumente» le s pomočjo najvišje diplomacije v roko. Proces, ki se vodi na Dunaju, se torej pravzaprav ne bi smel imenovati Friedjungov, ampak bi se moral nazivati Aehrenthalov proces. To pojasnjuje njegovo važnost in zanimivost.

— V Aehrenthalovih krogih jim je že vroče ob novem veleizdajniškem procesu in videti je, da bi se radi otresli odgovornosti zanj. To pokazuje izjava v oficioznem «Fremdenblattu», ki služi, kakor ja znano, ministarstvu za zunanje zadeve. Dotična nota pravi:

«Če se hoče, gre tukaj za sodnijski slučaj, ki zasluži neko zgodovinsko zanimanje, ki se pa ne sme označevati za aktualnega, še manj pa za političnega. Aktualnosti primanjkuje temu procesu, ki prihaja do razsvetle, toliko mesecev izza dogodkov pod katerih vtiskom so bili njegovi začetki. Politično postopanja se je na srečo za velike mirovne interese, ki so bili odvisni od njega, lahko zaključilo mnogo hitreje od sodnijskega, ki se je zavleklo vsakovrstnih formalitet in prihaja radi tega do odločitve v trenutku, v katerem ga čutimo že skoro kot historičen spomin. Tudi pred sodiščem mora sicer biti govora o politiki, to povzrokuje stvar samaposebi, toda govori se o pretekli, da ne rečemo, o pozabljeni politiki, o dokumentih iz zgodovinske knjige, katero je resničnost že zaprlo in položila v arhive. O obnovitvi avstroogrsko-srbskega spora ne more biti govora, prej se o formalni likvidaciji, ki se vrši precej prepozno in na tleh, ki so tuja politiki in ki nima nobene zveze s politiko sedanjosti».

Grof Aehrenthal se torej začenja sramovati agitacije z veleizdajstvom Radovedni smo, kakšne bodo praktične posledice.

— Gorilski naprednjaki, ki se po «Sočinem» navodilo sramujejo liberalizma, so na svojo žalost morali postaviti lastnega kandidata za nadomestno volitev. Imenovali so v svoji stiski učitelja in pesnistnika Vrtočca v Tolminu, ker se je baje Štrekelj zahvalil za dvomljivo čast. Tako bodo torej res štirje kandidati, kakor smo uganili že v začetku. Za goriske socialne demokrate je to poved, da porabijo zadnje dni do nedelje za pridno agitacijo.

— V «Mestnem domu» predava sodrug Ethin Kristan, na željo «Vzajemnosti» o vtiskih iz Srbije in Bosne. Nedvomno bo snov zanimala tudi ljubljanske sodruge, tembolj ker sta prav ti dve deželi igrali v letošnji politiki znamenito ulogo. Predavanje se začne točno ob 8. zvečer.

Zadnje vesti.

Državni zbor.

Dunaj, 15. decembra. Delo v parlamentu je zopet ustavljeno; na dnevnem redu je zopet obstrukcija in sicer za izpremembo enkrat rusinska. Izbruhnila je nepričakovano v soboto večer, ko se je zdelo, da je pot že popolnoma uglasjena za delo. Danes se je pa pridružila še obstrukcija Slovanske Enote. Za Rusine se vsaj ve, zakaj so začeli obstruirati. Pritoževali so se, da se ves čas, kar so trajali spravnih poskusi med strankami, nihče ni pogajal z njimi. Slovanska Enota pa izjavlja kratkoma, da je prišla do sklepa, da se mora obstrukcija obnoviti. In tako ima zbornica zopet pred seboj kup nujnih predlogov, ki vidoma navzroč. V parlamentarni komisiji Slovanske Enote je bilo 10 glasov za obstrukcijo, 6 pa proti. Značilno je, da so za obstrukcijo glasovali češki agrarci in slovenski klerikalci, ki tudi stoje na agrarnem stališču. S tem je že povedano, da je obstrukcija naperjena proti trgovinskim pogodbam. Mladočehi so enostavno glasovali z večino, češki radikalci so vedno za obstrukcijo, ker ne znajo nič drugega, in poleg teh je bil še dr. Stransky tako neroden. Po tem položaju je popolnoma jasno, da obstrukcija ni čin obrambe, ampak gospolitična lopovščina. Agrarci so že zadnje dni stavljali vsakovrstne pogoje za samo trgovinsko pogodbo z Rumunijo. O pogodbah z drugimi balkanskimi de-

želami sploh niso hoteli slišati ničesar, ne-le uvoz živine, temveč tudi uvoz zaklanega mesa bi moral biti po njihovih zahtevah prepovedan in pogodbo, ki bi ostala komaj prazna formalnost, bi jim morala še država odkupiti z bogatimi darili. Ni dvoma, da je tudi slovenske klerikalce vodilo enako nameranje. «Ljudska» stranka ima le skrb, kako bo ljudstvu podražila kruh in meso, zato da si bo peščica bogatih veleposestnikov in cerkvenih kapitalistov polnila žepa. Spričo te skozinsko hudobne obstrukcije je bil zadnji Šuštersičev nastop v zbornici zlobna komedija najnižje vrste. Ni še teden tega, kar je klerikalni general v javni zbornici tajil obstrukcijo in se rotil, da niti ne misli nanjo in danes je njegova svojat že z obema nogama v obstrukciji. Tako se razlikujejo klerikalne besede od klerikalnih dejanj.

Seveda se ne sme prezreti, da niso obstrukcionisti Slovanske Enote edini krivci. Tudi vladni agrarci, ki so člani krščansko-socialne in nemško-nacionalnih strank, regovilijo proti trgovskim pogodbam in takt jim daje zopet znani vitez Hohenzollern. Baron Bienert h nima niti na svojo stranko toliko upliva, da bi od njih dobil glasove za nujne potrebe države in ljudstva. Na nikogar se Bienert h ne more zanašati in vendar se spoznava, da je pogoj za ozdravljenje razmer njegov odhod!

Napetost je torej res taka, kakršna se ni bila v tem parlamentu, ki je pač doživel že marsikatero senzacijo. Če imajo obstrukcionisti razven svojih sebičnih agrarnih namenov sploh še kakšen cilj, ga morejo iskati edino v razpustu državnega zbora. Vsak trenutek lahko prinese najvažnejše vesti.

Friedjungov proces. Dunaj, 15. decembra. Ne more se reči, da bi vodstvo procesa kazalo kaj naklonjenosti hrvaško-srbskim tožiteljem. Kljub temu sta bila zadnja dva dneva, večerajšnji in današnji, zanje nemavno uspešna. Vse prizadevanje Friedjunga, Reichspostnih urednikov in njihovih zagovornikov ni moglo preprečiti zaslišanja jako važne priče, prof. sorja kazenskega prava na beogradskem vseučilišču in predsednika «Slovenskega Juga», dr. Markovića. Dr. Harpner je bil predlagal naj se zasliši cela vrsta prič iz Srbije, ki bi imele dokazati, da so «dokumenti», na katere se poziva Friedjung, fiktivni. Advokati obtožencev so se upirali temu predlogu na vso moč in so se polotili celo sredstva precej brutalne barve. Povdarjali so, da se tiste priče lahko zapre, če se jim dokaže, da so se udeleževali «zarote» proti Avstriji. Sodišče je res potrdilo tej argumentaciji in sklenilo, da se ne povabijo priče iz Srbije, ker jih sodišče ne sme zapeljati v nevarnost. Vzlic temu pa je prišel dr. Marković sam; izgovor se je torej razblinil in sodišče ga je zaslišalo, pač pa ne pod prisego. A Marković je izjavil, da mu je znano, da se tudi nezapršeno krivo pričanje lahko kaznuje. Začelo se je tedaj izpraševanje, ki je trajalo večeraj in se je danes nadaljevalo. Markovićeve izpovedbe so učinkovale nad vse senzacionalno in niso mogle zapustiti drugega vtiska, kakor da so Friedjungovi dokumenti res neumni fiktivni. Marković je dal sodšču tudi sredstva na razpolago, da lahko preizkusi njegovo pričanje. Izjavil je namreč, da je bil takrat, ko je po Friedjungovi trditvi imal predsedovati neki «grozni» seji Slovenskega Juga, v resnici v Berlinu, pa je povedal, v katerih hotelih v Pešti in na Dunaju je stanoval spotoma in s katerimi ljudmi je občeval v Berlinu; med njimi je glasoviti profesor kazenskega prava Liszt, potem profesor Lillenthal, višji sodni svetnik Mayer i. t. d. Dr. Harpner je takoj priložil, naj se v Budimpešti, na Dunaju in v Berlinu policijsko dožene, če so Markovićevi podatki o svojem ondotnem bivanju resnični. Splošno ogorčenje je povzročil dr. Kienböck, ki je vprašal dr. Markovića, če smatra, da je umor kralja dovoljen. Še večje je bilo ogorčenje, ker ni predsednik odklonil tega vprašanja. — Kar se tiče Supilove posebne afere; tudi se ni dognano, da je baron Chlumetzky govoril resnico. Izkazalo se je namreč, da je baron Chlumetzky iz nekega pisma, s katerim je hotel obremeniti poslanca Supila, pri čitanju izpustil nek odstavek, ki daje celemu pismu drug pomen. Pričanje zagrebškega časnikarja Dorotki, ki je v Rauchovi službi in piše sploh le na komando vlade, ni od začetka mnogo vredno. Vrhutega dajajo tudi ljudje kakor Pero Čingrija in drugi o Supilu izjave, po katerih bi bilo res težko verjeti, da bi bil podkupljiv. Pomisleka vredno je še nekaj v tej zadevi. Chlumetzky je, kakor znano, trdil, da je dal Supilu 200 kron, seveda s političnim namenom. Iz njegovih izjav je razvidno, da je kot uradnik smatral, da je vohunstvo in podkupovanje ljudi potrebno, a da morajo biti oblasti pri takem poslu zelo previdne. Z ozirom na to je vendar čudno,

da bi bil dal Supilu 200 kron tako neprevidno, brez prič, brez podpisa, brez vsakega dokazila. Saj si ga je hotel s tistim denarjem vendar privezati, ker pa s tistim «diskretnim» načinom ni bilo lahko doseči. Vse daje sploh slutiti, da pri tem procesu se niso izigrane vse senzacije; ampak že doslej je doživela Aehrenthalova metoda toliko blamaž, da ji pravzaprav ne bi bilo več treba novih.

Politični položaj. Dunaj, 15. decembra. O zadnjih dogodkih se čujejo različni glasovi, v prvi vrsti je pa mnenje, da se zbornica razpusti. Baron Bienert h je danes poročal vladarju, ki je nastal vsled sklepa Slovanske Enote, da se ponovi obstrukcija. Na vabilo predsednika dr. Pattaja se je sklicala seja klubskih načelnikov, a brez pozitivnega uspeha.

Iz gledališke pisarne. Kakor čujemo, se je v objavljenem repertoarju vrnila pomota. V torek, 21. t. m. ima biti premiera E. Kristanove drame «Kato Vranković», ki se redno studira. Nocoj se ponavlja uspešna opereta «Logarjeva Krista», v soboto bo, kakor že naznanjeno, premiera Savinove opera «Lepa Vida», v nedeljo popoldne se pa poje «Dolarska princesa».

Kralj Leopold. Buseelj, 15. decembra. Belgijanski kralj Leopold, ki je tako težko obolel, da so že pričakovali njegovo smrt, je bil večeraj operiran ter se je operacija po službenih poročilih srečno izvršila. Danes se mu je pa poslabšalo in bo jutri vnovič operiran.

Shodl.

Trat. V nedeljo, 12. t. m. ob 1/2 11. dopoldne je priredila tržaška okrajna organizacija ljudski shod v veliki dvorani «Delavskega Doma». Udeležba je bila dobra, dasi jo je nekoliko motilo jako slabo vreme. Vendar je bila dvorana polna. Za predsednika je bil izvoljen sodrug Ivan Regent, ki je povdaril važnost dnevnega reda: «Narodno vprašanje in Jugoslovani». Potem je obirno poročal sodrug Ethin Kristan najprej v splošnem o narodnem vprašanju v Avstriji, o nazorih in zahtevah meščanskih strank in o stališču socialne demokracije, potem pa o jugoslovanskem vprašanju, ki je dobilo posebno važnost izza aneksije Bosne in Hercegovine ne le za Jugoslovane same, ampak tudi za celo Avstro-Ogrsko, katero spravlja sedanji dualistični zistera iz zagate v zagato. Poslušalci so kazali za stvar veliko zanimanje in so sprejeli poročilo z buršim odobravanjem.

Komen na Krasu. Dne 8. t. m. je bil tukaj volilni shod, na katerem sta poročala sodruga dr. Tuma iz Gorice in Marica iz Nabrežine o nadomestni volitvi in o splošnem političnem položaju. Shod je imel veliko udeležbo in jebil uspeh jako dober.

Brstovica. Dne 8. t. m. sta bila pri nas sodruga dr. Tuma in Marica. Prvi je govoril o volitvi v gorilski deželni zbor in o razmerah na Go-

Želodčni liker

FLORIAN

je najboljšje krepčilo želodca!

Blizu in daleč
Vse ga pozná,
Kdor ga imá,
Ima zdravje domá!

Ljudska kakovost liter K 240.
Kabinetna kakovost „ 480.
Naslov za naročila: „FLORIAN“, Ljubljana.

Postavno varovano.

Zagrebška tovarna, tvrdke Henrik Francka sinov, v vsakem oziru novodobno urejena, izdeluje svoje proizvode izključno le iz najboljših sirovin.

V Vaš prid bode, bodete li pri nakupovanju dajali prednost temu izvrstnemu proizvodu pravemu :Franckovem: kavnem pridatku z mlinčkom, iz zagrebške tovarne.

Tovarniška znamka.

riskem ter je izvajal, da se položaj ne more izboljšati, dokler ne hodo v deželni zboru stanke tako zastopane, kakor imajo res zaslemba v ljudstvu. Sodruga Marica je spodbujal volilce, naj store svojo dolžnost. Shod se je zaključil z dobrim uspehom.

Štandrož. V nedeljo smo imeli tukaj izvanredno lep shod ob 3. popoldne. Zbralo se je nad 150 ljudi, kar je za naš kraj res ogromno število. Poročevalec je bil sodrug Ebin Kristan, ki je dokazal važnost dopolnilne volitve ter podal ostro kritiko goriškega deželnega zbora in meščanskih strank. Navedel je zahteve socialno-demokratske stranke in jih utemeljil krepko in poljudno. Zanimivo je bilo priznanje nasprotnikov, ki so bili navzoči na shodu, da se ne more ugovarjati besedam socialističnega govornika.

Podgora. Z ozirom na predstoječo deželno-zborsko volitev je bil v nedeljo, ob 5. popoldne tukaj volilni shod. Podgora je itak že «socialistično gnezdo», torej se nam ni treba bahati z udeležbo. Sodruga Komavli je otvoril shod v imenu krajne organizacije in je bil tudi izvoljen za predsednika, poročal je pa o političnem in gospodarskem položaju in o volitvi sodrug Ebin Kristan. Nasprotnikov je bilo jako malo, za besedo se pa ni oglašil nobeden.

Bukovica. V nedeljo popoldne je bil tukaj, kjer so do nedavnega še sploh ni vedelo za socializem, volilni shod, na katerem je govoril sodrug Petejan o nadomestni volitvi ter je imel lep uspeh. Sočasno je imel v nasprotni gostilni biljenski Kurat Abram svoj shod, na katerem je govoril 20 ovčicam.

Kanal. V nedeljo, dne 12. popoldne, je bil tukaj, kjer sploh še ni bilo socialno-demokratskih sestankov, volilni shod. Govoril je sodrug dr. Tuma, s katerim je polemiziral Mandič, ki je nalašč radi tega prišel iz Trsta. Toda ker ne morejo narodnjakari s stvarnimi argumenti premagati socialnega demokrata, so se zbalji Tumovega odgovora in so, ko je imel zopet govoriti, zagnali tak peklenški hrup, da je bilo ysako zborovanje nemogoče. Dosegli so le to, da jih je zdaj vsaj marsikdo spoznal.

H. Suttner
Ljubljana :: Mestni trg
razpošil ure, zlatino in srebrnino na vse kraje sveta, obrnite se zanesljivo na domačo slovensko trdko. — Veliki novi cenik zastoj.

Novost: Ploščnata, tanka, prava nikelnasta Anker-Roskopf ura na 6 kamnov, pokrovi ostanejo vedno beli, prav natančno 36 ur idoča K 4-50. — Srebrne ure od 6 K naprej. — Večletno jamstvo. Ako blago ne ugađa, se denar vrne nazaj. — Veržice s slov. trakovi: nikelnasta K 1-20, srebrna K 5-37.

Zaloga moke

Vinko Peter **Majdič** Kranj Jarše

v Ljubljani: Emonska cesta 2, v Šiški: Jernejeva ulica 231. Naročila se sprejemajo v obeh skladiščih in tudi v Ljubljani, 7-1 Dunajska cesta 32. — Telefon šte. 165.

KAREL MEGLIČ
lastnik trdke Lavrenčič & Domicelj, žitna trgovina.

HIŠA

z velikim vrtom, v kateri se nahaja gostilna, se takoj pod ugodnimi pogoji proda.

Hiša se nahaja v bližini Ljubljane.
Ponudbe na 4-3
L. TOMAŽIČ
Spodnja Šiška šte. 77.

Dolnška družba združenih pivovarov Žalec in Laški trg

Telefon šte. 169.

v Ljubljani

Telefon šte. 169.

priporočajo svojo

Izborna pivo v sodcih in steklenicah.

ZALOGA V SPODNJI ŠIŠKI.

Delavski žepni koledar

za leto 1910

je ravnokar izšel.

Cena 80 vin., po pošti 10 vin. več.

Naročila in denar je poslati

Upravi „Rdečega Prapora“ v Ljubljani.

Pozor! Pozor!

Toplo se priporoča kavarna

„ILIRIJA“

Ljubljana 31-30

Kolodvorske ulice (3 minute od južnega kolodvora)

!!! Odprta vsak dan celo noč. Posebna soba na razpolago. !!!

50 % prihranka

na stroških v gospodinjstvu in vobče trdno zdravje dosežejo v rodovini tiste gospodinje, ki kupujejo namesto kave, čaja, sladnega čaja i. t. d. najboljšo in najcenejšo hranivo, imenovano

Sladin

t. j. dr. Trnkoczyja sladni čaj. Sladinu je treba dodajati malo mleka in sladkorja, zaradi tega se pri njem mnogo prihrani. En zavoj 1/4 kg velja 50 vinarjev. Po pošti pošiljamo najmanj pet zavojev. Glavna zaloga v Ljubljani, lekarna Trnkoczy.

Kavarna
„Unione“ v Trstu
ulica Caserma in Torre Blanca
se priporoča.

Katinka Widmayer

trgovina pri „Solncu“ za vodo
Pogačarjev trg

priporoča svojo veliko zalogo 45-45

perila za dame, gospode in otroke. Rokavice, nogavice, kravate, bluže, obleke, predpasnike, čepice, i. t. d. Vezenje umetnih cvetic. Nagrobne vence s trakovi. Vsa oprava za novorojenčke. Damski slamniki najnovejše mode. Krasne peče vedno v zalogi. Specialiteta za delavce: Celuloid-ovratniki, prsa in manšete.

Nizke cene

GRIČAR & MEJAČ, Ljubljana

Prešernove ulice šte. 9

priporočata v največji izbi po najnižjih cenah

obleke za gospode, obleke za dečke, obleke za otroke, površnike za gospode in dečke, žakete za dame, paleto za dame, plašče za deklice.

Sodrugi, somišljeniki! Zahanajte le v take gostilne kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše glasilo. . . Agitirajte „Rdeči Prapor“!

AMERIKA

Kdor se za AMERIKO zanima

dobi na željo

brezplačno pojasnila za najboljšo vožnjo v Ameriko.

CESARSKI PARNIKI (KAISER-SCHIFFE):

Kaiser Wilhelm II. dolg 215 metrov
Kronprinzessin Cäcilie dolg 215 metrov
Kronprinz Wilhelm dolg 202 metra
Kaiser Wilhelm der Grosse dolg 198 metrov

pripeljejo potnike v 6 do 7 dneh iz Bremena v Novijork.

Odhod iz Bremena vsak torek.

Ti cesarski parniki vozijo edino le iz Bremena; kdor se hoče voziti na cesarskih parnikih, more potovati sigurno brez zaprek, ker nima nihče pravice, da bi mu to zabranil. Vsakemu je dano na prosto voljo, da sme za svoj denar, na lastne stroške potovati kamor hoče.

F. Missler, Bremen, Bahnhofstrasse 30.

Oprema popotnikov od Bremena v Ameriko, Avstralijo in Afriko. 286 8-5

Najnižje cene! Dobra postrežba!

Patniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, pa ceno
zanesljivo potovati, naj se obrnejo
Simonu Hmelcu
v Ljubljani Kolodvorske ulice
Kavarna in Pijavice digne in lani

Klobuke, olinde in čepice v najnovejših fagonah in v velikih izberah priporoča
Jvan Soklič, Ljubljana
Pod Trančo šte. 2.
52-49